

ОСОБИСТІСНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ОЦІННО-РЕФЛЕКСИВНОЇ САМОСТІЙНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ

Кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП), яка застосовується у Київському національному економічному університеті імені Вадима Гетьмана, надає можливість персоналізувати навчання; забезпечувати індивідуальний темп навчання залежно від знань, умінь і можливостей студентів; здійснювати постійний контроль досягнення поставлених цілей; застосовувати єдині критерії оцінки знань і навичок студентів; враховувати рівні раніше засвоєних знань; орієнтувати процес навчання на майбутню професійну діяльність; розвивати вміння використовувати теоретичний матеріал на практиці; максимально активізувати навчально-пізнавальну діяльність та забезпечувати формування особистості студента, здатної до інноваційної діяльності.

Одним із важливих елементів КМСОНП є формування оцінно-рефлексивної самостійності студентів у процесі їхньої професійної підготовки. *Оцінно-рефлексивна самостійність студентів визначається як інтегральна властивість особистості, яка характеризує здатність до раціонального планування, прогнозування, оцінювання та усвідомлення власних дій у навчальній діяльності.*

У ході психолого-педагогічної підготовки студентів у КНЕУ на основі теоретичного аналізу поставленої проблеми та результатів спостереження за навчальною діяльністю студентів було охарактеризовано структуру оцінно-рефлексивної самостійності студентів, що складається з таких компонентів:

1) *мотиваційно-орієнтовний* — здатність знаходити особистісно-значущу інформацію для задоволення пізнавальних інтересів; опрацювання і засвоєння матеріалу за допомогою кодування змісту знаками, схемами, графіками, таблицями й образним поданням змісту;

2) *комунікативно-емоційний* — вміння здійснювати позитивну комунікацію в ході виконання і презентації завдань за результатами самостійної роботи; вміння оцінювати власні емоційні стани та запобігати виникненню негативних психічних станів: стресу, фрустрації, тривоги;

3) *діяльнісно-процесуальний* — здатність критично аналізувати процес та результати самостійної навчально-пізнавальної діяльності; уміння планувати, формулювати навчальні цілі; окреслювати завдання власної діяльності з погляду їхньої значущості для особистості (тобто збіг мотивів і цілей); уміння виділити особистісно значущі цілі у поточній і майбутній діяльності; уміння здійснювати самоконтроль власної навчально-пізнавальної діяльності; уміння коригувати нераціональні, деструктивні способи виконання певних завдань;

4) *інноваційно-креативний* — здатність творчо діяти на всіх етапах самостійної роботи, схильність до творчого пошуку нових джерел інформації, форм і методів діяльності; уміння продукувати нові ідеї під час розв'язання поставлених завдань.

До особистісних чинників формування оцінно-рефлексивної самостійності студентів у ході їх професійної підготовки відносимо такі індивідуально-психологічні особливості особистості: *психологічні* — наполегливість, ділова хватка; зосередженість, акуратність і пунктуальність; уміння доводити справи до кінця; чесність і порядність; організованість і відповідальність; емоційно-психічна стійкість; комунікабельність; упевненість у собі; самостійність; готовність до ризику; прагнення до успіху; самодостатність; здатність протягом тривалого часу зосереджуватися на одному предметі і швидко переходити з одного виду діяльності на інший; високий рівень розвитку пам'яті; здатність працювати в умовах дефіциту часу й інформації; здатність тривалий час займатися одноманітним видом діяльності (схильність до роботи з документами, текстами і цифрами); швидка пристосовуваність до нових умов; *інтелектуальні* — прагнення до постійного самовдосконалення; схильність до сприйняття нових ідей і досягнень, здатність відрізнити їх від ілюзорних; панорамність мислення (системність, широта, комплексність) і професійна предметність (знання деталей і тонкощів професії економіста); мистецтво швидко опрацьовувати, ранжувати і на цій основі приймати рішення; здатність до самоаналізу; вміння розуміти, приймати і використовувати для справи думки, протилежні власній; *соціальні* — уміння враховувати наслідки рішень; уміння попереджувати і розв'язувати конфлікти; уміння встановлювати і підтримувати стосунки з людьми; тактовність і ввічливість.

Отже, врахування індивідуально-психологічних властивостей особистості є умовою формування оцінно-рефлексивної самостійності студентів у вищих економічних навчальних закладах, що забезпечує ефективність навчально-пізнавальної діяльності, самостійної роботи, раціональної організації навчальної праці студентів.